

VANTAAN EU-HANKE- ESITYKSET

EHDOTUKSET ELPYMISTUKIVÄLINEEN PAINOPISTEIDEN SISÄLLÖKSI

Suomen hallitus on linjannut kuusi EU:n Suomelle antamiin maakohtaisiin suosituksiin perustuvaa painopistettä, joihin kohdennetaan elpymis- ja palautumistukivälineen rahoitus.

Jotta rahoitus toteuttaisi elpymistä mahdollisimman tehokkaasti edistäen koronapandemiasta elpymistä, kasvua, työllisyyden parantumista, vihreää siirtymää, digitalisaation kehittymistä ja tuottavuuden parantumista, tulisi painopisteiden sisältää seuraavia toimenpiteitä. Osa toimenpiteistä toteuttaa useampaa painopistettä.

KOULUTUS-, TUTKIMUS- JA INNOVAATIOTOIMINNALLA SUOMI TAKAISIN KESTÄVÄN KASVUN URALLE

- Tehokkaan digitaalisen koulutusekosysteemin luominen sekä digitaalisuuden kaupallisen lisäarvon muodostaminen yhteistyössä kaikkien koulutusalan toimijoiden kanssa.
- Digitaalisten taitojen vahvistaminen mm. digitaalisen siirtymän synnyttämiin osaamisen muutostarpeisiin
- Jatkuvan ja elinikäisen oppimisen strateginen kehittäminen ja muuttuvan työelämän tarpeisiin vastaaminen joustavalla koulutuksella. Jatkuvan oppimisen kansallinen saavutettavuus
- Ammatillisen koulutuksen yhtenäistäminen ja koulutusvientimahdollisuuksien edistäminen
- Maahanmuuttajien tutkintokoulutuksen systematisointi ja aiempien tutkintojen tunnustaminen

VIHREÄ SIIRTYMÄ TUKEE TALouden RAKENEMUUTOSTA

- Lentoliikenteen ja sitä palvelevien toimintojen vihreän siirtymän tukeminen
 - o Kestävät muutokset lentoliikenteen jokaisella osa-alueella: kestävä ja älykäs liikenne ja liikkuminen, matkaketjut, puhdas energian tuotanto ja kulutus (sähköistäminen tai kestävät vaihtoehtoiset polttoaineet) , energiatehokkuus, julkiset ja yksityiset palvelut, kiertotalousratkaisut, virkistysmahdollisuudet, veden ja ilman laatu, biodiversiteetin vahvistaminen, sekä digitaaliset ratkaisut
- Vihreän matkailun ja lähimatkailun kasvattaminen
- Uuden liiketoiminnan kehittäminen ja tuotekehityksen tukeminen vihreän infran ja sen kunnossapidon alalle

SUOMEN KANSAINVÄLISEN KILPAILUKYVYN TURVAAMINEN

- Lentoliikennetoiminnan ja -infrastruktuurin turvaaminen kansainvälisen kasvun takaamiseksi
- Lentoliikenteen takaaminen Suomen kaltaiselle maalle välttämättömien nopeiden yhteyksien varmistamiseksi
- Suomen kansainvälisen saavutettavuuden varmistaminen
- Jatkuvan oppimisen ja digitaalisen koulutuksen kehittäminen ja kaupallistaminen
- Uuden liiketoiminnan kehittäminen vihreän infran alalle

KESTÄVÄN INFRASTRUKTUURIN JA DIGITALISAATION VAHVISTAMINEN

- Kestävien joukkoliikenneyhteyksien ja eri joukkoliikennevälineiden sujuvien matkaketjujen tukeminen
- Kestävän raideliikenteen vahvistaminen kestävä liikenteen kehittämiseksi
- Laadukkaiden kevyen liikenteen yhteyksien luominen, erityisesti pyöräilyn mahdollistaminen laaja-alaisesti ja eri vuodenaikoina

- Tieliikenteen ympäristöhaittojen vähentäminen
- TEN-T-ydinverkkokäytävien kehittäminen ja TEN-T-ydinverkon kaupunkisolmukohtien saavutettavuuden vahvistaminen sisältäen Helsinki-Vantaan lentoaseman yhteydet
- Sosiaalisten hyötyjen saavuttaminen ja alueellisen tasa-arvon vahvistaminen uusilla joukkoliikenneyhteyksillä
- Tehokkaan digitaalisen koulutusekosysteemin luominen sekä digitaalisuuden kaupallisen lisäarvon muodostaminen yhteistyössä kaikkien koulutusalan toimijoiden kanssa
- Digitaalisten taitojen vahvistaminen

TYÖMARKKINOIDEN TOIMINTA, TYÖTTÖMILLE SUUNNATUT PALVELUT JA TYÖELÄMÄN KEHITTÄMINEN

- Täydennys- ja uudelleen koulutusmahdollisuuksien kehittämisen työelämän tarpeiden mukaan ketterästi ja digitaalisesti valtakunnalliseksi kokonaisuudeksi
- Työllisyyden tukeminen aloilla ja alueilla, joihin koronapandemia on vaikuttanut erityisen haitallisesti (kuten lentoliikenne ja Uusimaa)
- Palvelukokonaisuuksien ja yhden luukun periaatteen luominen työttömyys- ja jatkokoulutuspalveluille: työttömille suunnattujen palvelujen yhdistäminen jatkokoulutusmahdollisuuksien kanssa
- Maahanmuuttajien tutkintojen systemaattinen tunnustaminen ja täydentäminen
- Nuorten työllisyystoimenpiteiden vahvistaminen pitkäaikaisen työttömyyden riskin vähentämiseksi

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON PALVELUIDEN SAATAVUUDEN VAHVISTAMINEN JA KUSTANNUSVAIKUTTAVUUDEN LISÄÄMINEN

- Terveystestaus- ja ohjaustilat lentoasemalla
- Fyysisten ja verkon kautta tapahtuvien sosiaali- ja terveyspalvelujen tehokas yhdistäminen
- Erillisten palvelujen yhdistäminen palvelukokonaisuuksiksi

KORONAEPIDEMIALLA SUURI VAIKUTUS VANTAALLA

Koronaviruksen aiheuttamalla epidemialla on ollut mittavia haittavaikutuksia Vantaalle sekä taudin aiheuttamien terveyshaittojen ja -kuluksen vuoksi että välillisten taloudellisten menetysten vuoksi.

Terveysvaikutukset

Koronavirusepidemia on koetellut erittäin voimakkaasti Vantaan väestöä, sillä **Vantaan osuus Suomen koronavirustartunnoista on ollut n. 12 %**, kun Vantaan osuus Suomen väestöstä on n. 4 % (tilanne 30.9.2020). Vuoden 2020 aikana koronaepidemiasta aiheutuu Vantaan sosiaali- ja terveystalouteen arviolta **16,3 miljoonan euron ylimääräiset menot**.

Työttömyys

Koronaepidemia on iskenyt lujaa Vantaalle aiheuttaen laajaa työttömyyttä. Elokuussa 2019 työttömyysprosentti oli Vantaalla 8,6 %, ja elokuussa 2020 se oli 14,7 %. Epidemia on vaikuttanut voimakkaasti kuljetukseen ja varastointiin, ja erityisen voimakkaasti henkilöliikenteeseen. Vantaalla vaikutukset heijastuvat erityisesti Helsinki-Vantaan lentokentän toimintaan. **Lentokenttäalue Aviapoliksessa, Suomen toiseksi suurimmassa työpaikka-alueessa, uhan alla on noin 10 000 työpaikkaa. Lentokenttäalueen toiminnoilla on laajat työllisyysvaikutukset sekä seudullisesti että kansallisesti.** Kuljetus- ja varastointiala elpyy ETLA:n syksyn 2020 ennusteen mukaan kohtalaisesti v. 2021 ja 2022, mutta tuotannon volyymi jää pitkäksi aikaa alle v. 2019 tason.

Lentoliikenteen ja sitä palvelevien toimintojen toipuminen voi olla erityisen hidasta. Kansainvälinen ilmakuljetusliitto IATA on arvioinut, että kansainvälinen lentomatkatustajaliikenne ei palaa pandemiaa edeltävälle tasolle ennen vuotta 2024. Lentoliikenteen ohella majoitus- ja ravitsemusala sekä hallinto- ja tukipalvelutoiminnot ovat kärsineet suuresti koronakriisin seurauksena.

Tulojen menetykset

Pelkästään kuluva vuosi 2020 tuo Vantaalle jo **suurimpien lentoliikenneklusterin yritysten osalta 8–10 miljoonan euron yhteisöveromenetykset**. Pienempien yritysten ja välillisten vaikutusten kautta menetykset ovat tätäkin suuremmat.

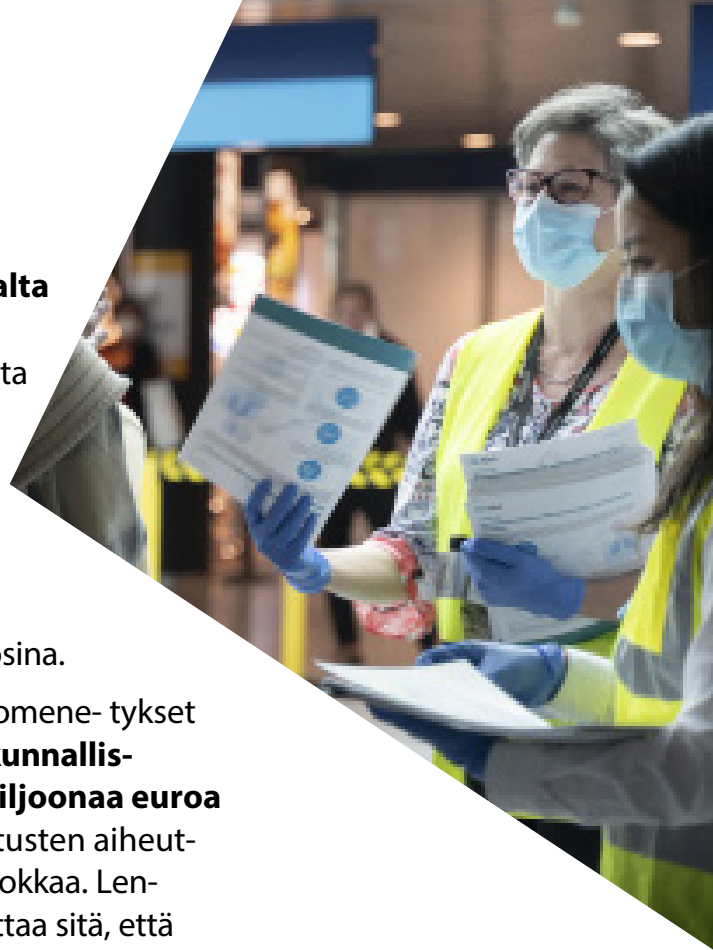
Vaikutukset ulottuvat myös tuleville vuosille. Pandemia-aikana kumuloituvat tappiot vähentävät seuraavina vuosina alan yritysten maksamia yhteisöveroja, koska yritykset saavat vähentää vahvistettuja tappioita verotuksessaan tulevina vuosina.

Kunnallisverotulojen osalta Vantaan kaupungin tulomenetykset ovat jopa suuremmat. Jo kuluvan vuoden aikana **kunnallisverotulojen suorat menetykset ovat n. 10–15 miljoonaa euroa lentokenttäalueen osalta**. Lisäksi välillisten vaikutusten aiheuttamat menetykset ovat vähintään samaa suuruusluokkaa. Lentoliikenteen palautumisen oletettu aikataulu tarkoittaa sitä, että merkittäviä negatiivisia vaikutuksia kunnallisverokertymään on odotettavissa vielä vuosina 2021–22.

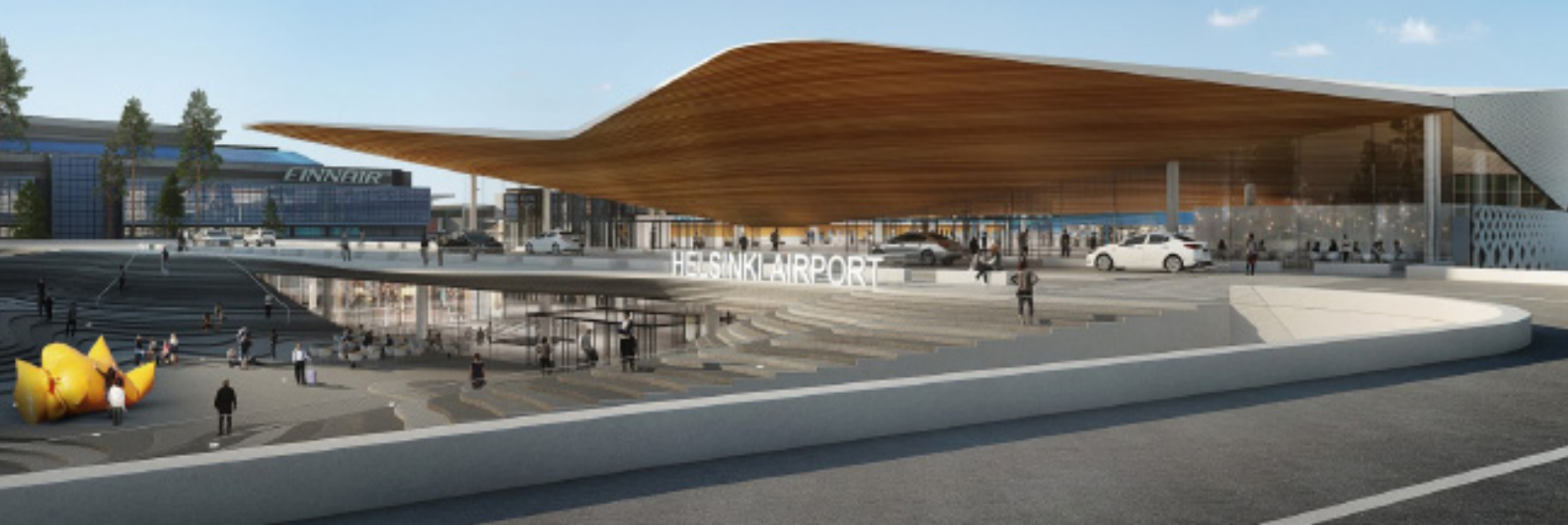
Merkitys seudulle ja kansallisesti

Yhteisö- ja kunnallisveromenetyksillä on merkittäviä vaikutuksia koko seudulle. Esimerkiksi lentokenttäalueen työvoimasta selvä enemmistö muodostuu Vantaan ulkopuolelta tulevista työntekijöistä. Vantaan Aviapolis-alue on Suomen toiseksi suurin työpaikka-alue ja iso logistiikkakeskus. Lentoliikenteen rajun vähenemisen takia alue on kärsinyt työpaikkojen menetyksestä sekä investointien karsimisesta, millä on vaikutuksia seudullisesti ja kansallisesti.

Tämän vuoksi Suomen kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan, joka laaditaan EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen rahoituksen käyttöä varten, tulee sisällyttää Vantaan elpymistä tukevia hankkeita ja investointeja. **Vantaan ehdottamilla elvyttävillä hankkeilla on tärkeä seudullinen ja kansallinen merkitys.**

EHDOTUKSET LAAJOIKSI ELPYMISHANKKEIKSI

AVIAPOLIS – LENTOLIIKENTEN JA MATKAILUN VIHREÄ SIIRTYMÄ

Toteutus ja aikataulu:

Lentoliikennetoimialan, Helsinki-Vantaan lentoaseman ja Aviapoliksen välitön ja välillinen merkitys on elintärkeä Suomen kansantaloudelle ja kansainväliselle saavutettavuudelle. Koronakriisi iski pahiten tähän kokonaisuuteen. Lentomatkustaja- ja lentorahtimäärät ovat romahtaneet: **rahdin määrä on -50% ja matkustajamäärät -92% viime vuodesta. Neljännes alueen 40 000 työpaikasta on uhattuna.** Elvytystarve on suuri ja kyky omarahoitteisiin investointeihin on heikentynyt.

Aviapolis-hankekokonaisuus toteuttaa useita hallituksen EU-elpymisrahoituksen painopisteitä.

Hankekokonaisuus sisältää tärkeimmät rakennus-, infra- ja digitalisaatiohankkeet: **kaupunkikeskuksen julkiset ja yksityiset hankkeet** (matkailu-, palvelu-, puisto-, liikenne- ja pysäköinti-investoinnit) sekä **Finavian, Finnairin ja Norran hankkeet.**

Pääosa hankkeista on lykkäätynyt tai keskeytetty koronakriisin vuoksi. Hankkeiden valmiudet ovat hyvät: **jokaisen kustannukset on sidottu 2023 mennessä ja ne ovat toteutettavissa vuoteen 2026 mennessä.**

Vaikuttavuus ja välittömät hyödyt:

Hanke toteuttaa seuraavia painopisteitä: Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta; Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn turvaaminen; Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen; Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen.

Hanke vauhdittaa ja koordinoi lentoaseman ja Aviapoliksen uutta ekosysteemistä nousua kestävän kasvun kansainvälisenä veturina. Hanke hyödyttää laajasti yrityksiä, työntekijöitä, matkailijoita ja asukkaita. **Lentoliikenne työllistää suoraan tai välillisesti yli 100 000 ihmistä.** Lisäksi hanke elvyttää kansallisella tasolla luomalla investointeja kansainvälisesti kytketyllä hub-alueella. **Elinvoimainen lentokenttäalue on välttämätön koko Suomen kytkeytymiselle globaaliin talouteen.**

Hanke parantaa alan ja alueen yritysten palvelu- ja kilpailukykyä, ja uutta liiketoimintaa syntyy mm. liikenteen, lentorahdin, matkailun ja vihreän infran aloille. Monipuolistuva elinkeino-, palvelu- ja kaupunkirakenne luo resilienssiä ja parantaa elämisen ja asumisen laatua.

Toteutuessaan hanke tuo kestäviä muutoksia liikenteeseen, liikkumiseen, matkaketjuihin, energiaan, julkisiin ja yksityisiin palveluihin, virkistysmahdollisuuksiin, veden ja ilman laatuun sekä biodiversiteettiin.

Hankeosapuolet ovat sitoutuneet kunnianhimoisiin ilmastotavoitteisiin. **Osapuolten maankäytön, rakentamisen, liikenteen, infrastruktuurin ja digitalisaatioalojen osahankkeista muodostuu ekosysteeminen kokonaisuus, joka edistää merkittävästi koko lentokenttäekosysteemin kestävä kehitystä.** Osahankkeiden toteutuminen on ensiarvoisen tärkeää kaupungin ja yritysten lähivuosien ilmasto- ja hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamiselle (esim. Vantaa 2030, Finnair 2022 ja 2025, Finavia nettonolla-päästötön 2030-luvun alussa).

Työllistävyys: Toteutuksen aikainen vaikutus on yhteensä noin **4 600 henkilötyövuotta.** Hanke luo pysyviä uusia työpaikkoja ja tukee työpaikkamäärän kasvua pitkälle tulevaisuuteen.

Elpyminen ja talous: hanke tukee kansainvälisen lentoliikenteen elpymistä, kansainvälistä saavutettavuutta sekä Suomen kilpailukykyä. Se mahdollistaa Aviapoliksen

nopean toipumisen Suomen nopeimmin kasvavana työpaikkakeskittymänä. **Elpyvän kokonaisuuden osuus Suomen BKT:stä on merkittävä.**

Vihreä ja digitaalinen siirtymä: Osahankkeiden toteutus edistää nopeaa vihreää siirtymää, luo siihen liittyvää edelläkävijyyttä ja liiketoimintamahdollisuuksia. Hanke mahdollistaa monimuotoisen kaupunkikeskuksen ja lentokentän toiminnallisen kokonaisuuden koordinoitua kasvua ja luo siten merkittäviä mahdollisuuksia päästöjen vähenemiseen.

Arvioidut kustannukset ja kumppanit:

Hankkeen toteutuneet kustannukset vuoteen 2026 mennessä ovat yhteensä **311 miljoonaa euroa**, josta Vantaan kaupungin osuus on 95 miljoonaa euroa. Hankkeessa ovat mukana Vantaan kaupunki, Finavia, Finnair, Norra ja muita hanketoimijoita.

Riippuen omarahoituksen suuruudesta, Finavian on mahdollista toteuttaa edellä mainittujen lisäksi 13 M€ investoinnit ja Finnairin 24 M€ investoinnit.

Aviapoliksen investoinnit (198 M€) jakaantuvat seuraavasti: Vantaan kaupunki 95 M€, LAK Real Estate 48 M€, Livson Group 33 M€ ja Ilmailumuseo 22 M€

Hankkeella on merkittävä kansainvälinen ja kansallinen merkitys. Hanke elvyttää vahvasti kansallisella tasolla luomalla investointeja kansainvälisesti kytketyllä hub-alueella sekä kehittämällä Suomen lentoasemaverkostoa.

Osahankkeet:

(VK=Vantaan kaupunki)

Alueiden (ml. lentokenttäekosysteemin) kestävyysvaikutukset erityisesti maankäytön, rakentamisen, liikenteen ja infrastruktuurin ratkaisut. Hankekokonaisuus edistää monimuotoisen kaupunkikeskuksen ja lentoaseman toiminnallisen kokonaisuuden koordinoitua kasvua ja luo siten merkittävän päästövähennyskokonaisuuden. Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ja kestävä liikunnan verkoston kehittäminen ovat sen vuoksi tärkeimmät tavoitteet Aviapoliksessa.

Palvelut

Toteuttaa seuraavia painopisteitä: Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta; Suomen kansainvälisen kilpailukykyyn turvaaminen; Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen

- Kansainvälinen Atomi -koulu-päiväkoti, VK, 22 M€
- Aviapolis X, vierailu- ja tapahtumakeskus, VK, 1 M€
- AviaSport, vuokrahanke vanhaan cargoon, VK, 10 M€
- Aviacity keskuskortteli (liikekeskus, toimisto, asuntoja, pysäköintitalo), LAK Real Estate, 48 M€ (=50% investoinnista)

Esimerkkejä ympäristövaikutuksista: Aviapoliksessa useimmin tarvittavat palvelut ohjataan keskustaan, jolloin liikkumistarve pienenee ja palvelut ovat helpommin saavutettavissa kestäväillä kulkumuodoilla.

Julkisten hankkeiden osalta määräysten ylittävä tavoitetaso on, että energian kulutus alittuu 20 % määräystasosta, materiaaleista 15 painoprosenttia on kierrätettäviä ja koko suunnitteluprosessi (kaavoitus, rakennussuunnittelu ja luvitus) tehdään digitaalisesti hyödyntäen tietomallisuunnittelua. Mittarina on elinkaaren hiilijalanjälki ja osahankkeet edistävät digitaalisuutta.

Kestävä matkailu

Toteuttaa seuraavia painopisteitä: Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta; Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn turvaaminen; Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen

- Suomen ilmailumuseo, 22 M€
- Backaksen elämyskeskus, Livson Group, 33,5 M€ (=50% investoinnista)
- Kuusijärven ulkoilu- ja virkistyskeskus, VK, 18 M€
- Vantaan Ruukki, Kuninkaan Lohet, VK, 5 M€

Palveluita ja kestävä matkailua edustavat osahankkeet luovat monipuolistuvaa elinkeino- ja palvelurakennetta. Ne edustavat Aviapoliksen tärkeintä muutostrendiä, jolla on merkittävät sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset: resilienssikykyä vastata kokonaisuuden käyttäjien muuttuviin tarpeisiin.

Esimerkkejä ympäristövaikutuksista: matkailuhankkeiden sijoituksessa seudullisesti ja kansainvälisesti erinomaisesti saavutettavaan paikkaan ja palveluiden digitalisoituessa liikennetarve vähenee. Tämä vaikuttaa liikenteen päästöjen vähenemiseen.

Sinivihreä infra

Toteuttaa seuraavia painopisteitä: Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta; Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen

- Smart & Clean –hulevesihankkeet ja niihin liittyvät puistot Kirkonkylän-, Pyhtäänkorven- ja Krakanojan varsilla, VK, 9 M€
- Lentoaseman hulevesien kokonaisvaltainen hallinta Aviapoliksessä, 6,5 M€ (rakennusinvestointi) (Finavia)

Esimerkkejä ympäristövaikutuksista: ilmastonmuutokseen sopeutumisen näkökulmasta alueella keskeistä on turvata kattava viheralueverkosto, ylläpitää vettä haihduttavaa, viilentävää ja hulevesien imeytymistä edistävää viherrakennetta tiivistyvällä kaupunkialueella sekä huomioida vesistö- ja hulevesitulvien riskipaikat ja varata niillä tilaa tulvimiselle. Mitä laajempi ja yhtenäisempi rakenne, sitä enemmän se tarjoaa erilaisia ekosysteemipalveluja. Kaupungin ja Finavian hulevesihankkeilla on suuri vaikutus tavoitteen saavuttamiseen. Ne edistävät merkittävästi ilmastotavoitteita, veden laatua, biodiversiteettiä ja digitaalisuutta. Hankkeet tuottavat biodiversiteettiä ja luonnon ekosysteemipalveluja.

Kestävä liikenne

Toteuttaa seuraavia painopisteitä: Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta; Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn turvaaminen; Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen

- Kaupungin pysäköintiyhtiön ensimmäisten pilottikohteiden rahoitus, 2 pysäköintitaloa, VK, 25 M€. Talot tehostavat maankäyttöä, vähentävät liikennettä alueella ja perustuvat digitaaliseen järjestelmään.
- Kevyenliikenteen vihersilta Muura-Huberila Lentoaseman tie yli, ”portti Suomeen”, VK ja ELY, 5 M€
- T2 multimodaalinen matkakeskus joukkoliikenteen kehittämiseksi, 31,75 M€ (rakennusinvestointi) (Finavia)
- Ympäristötehokas ja digitalisoitu matkaketju kasvukeskuksista Helsinki-Vantaalle (digitalisaatio- ja rakennusinvestointi) 7,5 M€ (Finnair: osahanke joka on toteutettavissa vain jos omarahoitusosuus on pieni)
- Helsinki-Vantaan lentoaseman liityntäliikenteen sähköistämisen (Finavia)

Esimerkkejä ympäristövaikutuksista: Vantaan kaupunki on sitoutunut leikkaamaan päästöjä voimakkaasti ja tavoitteena on hiilineutraali kaupunki vuonna 2030. Tämä edellyttää merkittäviä päästövähennyksiä eri sektoreilla, joista suurimmat ovat energiantuotanto ja liikenne. Liikenteen osuus päästöistä on korostunut viime vuosina ja energiankulutuksen taustalla olevat liikennesuoritteet ovat kasvaneet tasaisesti. Pysäköintiyhtiön ja vihersillan osahankkeet edistävät olennaisesti siirtymää autokaupungista käveltäväksi kaupungiksi. Ne vähentävät liikennesuoritteita ja liikennepäästöjä ja edistävät digitalisaatiota.

T2-matkakeskuksen palvelut ja tehokas informaatiojärjestelmä lisäävät joukkoliikenteen kulkutapaosuutta. Henkilöliikenne on alueen päästölähteistä suurimpia, joten joukkoliikenteen kehittämisellä on merkittävä vaikutus.

Vihreä lentoasema

Toteuttaa seuraavia painopisteitä: Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta; Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn turvaaminen; Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen

- Lentoaseman vähäpäästöiset maahuolintatoiminnat (liittyy Finnairin hankkeeseen), 2,5 M€ (rakennusinvestointi) (Finavia)
- Ympäristöriskien vähentäminen asematasojen rakentamisessa rahti- ja muulle lentoliikenteelle, 12,5 M€ (rakennusinvestointi) (Finavia)
- Vihreän vedyn tuotanto ja käyttö lentoaseman talvikunnossapitokaluston päästöjen vähentämiseksi, 0,6 M€ (selvitys) (mm. Finavia: osahanke joka on toteutettavissa vain jos omarahoitusosuus on pieni)
- Uusiutuvan energian lisääminen lentoaseman lämmityksessä ja jäähdytyksessä, 5,0 M€ (rakennusinvestointi) (Finavia: osahanke joka on toteutettavissa vain jos omarahoitusosuus on pieni)
- Hiilineutraalius maatoiminnoissa, 17,9 M€ (rakennus- ja kalustoinvestointi, liittyy Finnairin osahankkeeseen) (Finnair: osahanke joka on toteutettavissa vain jos omarahoitusosuus on pieni)
- Helsinki-Vantaan lentoaseman autonominen kunnossapitokalusto, 2,5M€ (mm. Finavia)
- Sertifioitu ympäristöohjelma ja digitaalinen data- ja analytiikka-alusta ympäristöohjelman toteutukseen, 3 M€ (Norra)

Esimerkkejä ympäristövaikutuksista: Latausinfraan toteuttamisen CO₂-päästöjen vähennyspotentiaali on 4 500 tonnia vuodessa pitkällä aikavälillä, kun kalusto asteittain vaihtuu.

Uusiutuvan polttoaineen jakeluinfran CO₂-päästöjen vähennyspotentiaali on 3 500 tonnia vuodessa lyhyellä aikavälillä, kunnes kalusto sähköistyy.

Vihreän vedyn tuotannossa ja käytössä pitkällä aikavälillä kaluston täydellisen vaihtumisen päästövähennyspotentiaali on 1 500 t CO₂ vuodessa, edellyttäen, että vetyteknologia yleistyy ja tulee kaupallisesti saavaksi.

Uusiutuvan energian lisäämisessä lentoaseman lämmityksessä ja jäähdytyksessä lämmöntuotanto pilottikokoisesta syväkaivosta tuottaisi noin 500 t CO₂-päästövähennyksen vuodessa. Pengeraltaiden jäähdytystehon osittainen hyödyntäminen tuottaisi myös noin 500 t CO₂-päästövähennyksen vuodessa.

Ympäristöriskien vähentämisessä asematasojen rakentamisessa riskit pohjaveden sekä pintaveden laadulle pienenevät ja purovirtaamien äärevyys hallitaan viivytyksillä.

Helsinki-Vantaan lentoaseman autonomisen kunnossapitokaluston optimoiduilla toiminnoilla voidaan vähentää ajoneuvojen ja koneiden käyttötunteja ja siten moottoripäästöjä. Automatisoitu toiminta tarkoittaa liukkaudentorjunta-aineiden käyttömääriä ja pienentää niiden levittämisen tarvetta. Aineiden vaikutukset maaperään ja vesiin vähenevät.

Sertifioidulla lentoyhtiön ympäristöohjelmalla voidaan saada aikaan merkittävä ympäristövaikutus. Jos esimerkiksi sen avulla tehostetaan polttoainekulutusta 1 % verran, se merkitsee n. 2 700 tonnia vähemmän CO₂-päästöjä vuositasolla.

Turvallinen ja terveellinen lentomatkestaminen

Toteuttaa seuraavia painopisteitä: Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen; Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta; Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn turvaaminen

- Muuntojoustavat pandemian testaus- ja ohjaustilat lentoasemalla, 5 M€ (rakennusinvestointi) (Finavia)

Lentoliikenteen tarvitsemien palvelujen kehittäminen

Toteuttaa seuraavia painopisteitä: Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn turvaaminen; Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen

- Suomen lentoasemaverkostoa palveleva etälennonjohtokeskus ja -järjestelmä lentoasemalla, 19,5 M€, (rakennus- ja laiteinvestointi) (Finavia)
- Lentoaseman lähilennonjohdon väistöpaikan toimintavarmuuden ja kapasiteetin parantaminen, 2,75 M€, (laiteinvestointi) (Finavia)

Digitaalisuuden kehittäminen

Toteuttaa seuraavia painopisteitä: Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn turvaaminen; Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen

- Verkkokaupan keskittymä (rakennus- ja infrainvestointi, digitalisaatiohanke, mm. Finnair Cargon rahtiterminaalin laajennus, energiainvestoinnit), 7,2 M€ (Finnair: osahanke joka on toteutettavissa vain jos omarahoitusosuus on pieni)
- Dynaaminen lentokoneen kuormausjärjestelmä ja matkustajan digitaalinen lennonaikaisten palvelujen hallintajärjestelmä, 3–4 M€, (digitalisaatiohanke) (Finnair: osahanke joka on toteutettavissa vain jos omarahoitusosuus on pieni)
- Mobiili asiakaskokemus, 5 M€, (digitalisaatiohanke) (Finnair: osahanke joka on toteutettavissa vain jos omarahoitusosuus on pieni)
- Älykäs data-alusta datakeskeiseen päätöksentekoon, 10–15 M€ (digitalisaatiohanke) (Finnair: osahanke joka on toteutettavissa vain jos omarahoitusosuus on pieni)

Digitalisaatio on läpileikkaavaa kautta koko hankkeen. Digitalisaatioita edistäviä tavoitteita on mm. hulevesihankkeissa, autonominen kaluston kehittämisessä, etälennonjohtokeskuksen järjestämisessä, pysäköinnin kehittämisessä, Atomi-koulu-päiväkodissa, Aviapolis X -keskuksessa, Ilmailumuseossa ja Backasin elämyskeskuksessa.

HIILINEUTRAALI VANTAA -HANKE

Toteutus ja aikataulu:

Hanke sisältää Vantaan ratikan sekä siihen liittyvän seudullisen joukkoliikennejärjestelmän ja pyöräyhteyksien kehittämisen. **Hankkeessa rakennetaan 19 km pikaraitiotietä, 10 km laadukasta polkupyöräväylää sekä sujuvia vaihtosolmuja muuhun joukkoliikennejärjestelmään:**

suurimpina Tikkurilan asema, Mellunmäen metroasema sekä kolme pääväylien vaihtopistettä.

Ratikkahanke sovittaa yhteen pääkaupunkiseudun raitieliikennettä tuomalla sujuvan yhteyden metroliikenteen, lentoaseman ja pääradan välille. Hanke tukee vihreää kehitystä, sillä se vähentää liikenteen ympäristöhaittoja. Se parantaa seudun kansainvälistä saavutettavuutta ja joukkoliikenteen verkostoa. Arvioitu matkustajamäärä vuorokaudessa on **82 000 matkustajaa vuonna 2030 ja 104 000 matkustajaa vuonna 2050.**

Samalla ratikkahanke kehittää keskuksia ja lisää houkuttelevia asuin- ja työpaikka-alueita. Alueiden eriytymiskehitys kääntyy.

Vaikuttavuus ja välittömät hyödyt:

Hanke toteuttaa seuraavia painopisteitä: Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta; Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen

Työllistävyys: Hankkeen rakennusvaiheen työllistävä vaikutus on merkittävä, yhteensä noin 6 000 henkilötyövuotta vuosina 2024–2026. Ratikka tukee lentoaseman vaikutusalueen työpaikkamäärän kasvua pitkälle tulevaisuuteen.

Elpyminen ja talous: Hanke tukee vahvasti elpymistä edistään samalla yksityisiä maankäytön investointeja. Vantaan ratikka mahdollistaa kestävän ja taloudellisen kasvun kahden TEN-T-ydinverkkoväylän solmukohdassa ja kytkee ne Helsinki-Vantaan lentoasemaan.

Sosiaalinen palautumiskyky: Vantaan ratikka on todettu yhdeksi parhaista MAL-hankkeista sosioekonomisesti heikkojen alueiden saavutettavuuden parantamisen ja yhteiskuntataloudellisten hyötyjen näkökulmista.

Hankkeen ympäristövaikutukset:

	Nykyinen luku	Vuonna 2030
Liikenteen CO ₂ -päästöt / asukas Vantaalla	Vuonna 2016: 1,6 tonnia CO ₂ /asukas	0,8 tonnia CO ₂ / asukas
Matkustajamäärät reitillä	Vuonna 2019: 11 500 matkustajaa / vrk	82 000 matkustajaa / vrk
Joukkoliikennematkojen osuus Vantaalla	Vuonna 2018: 20 % matkoista	27 % matkoista
Henkilöautomatkojen osuus Vantaalla	Vuonna 2018: 45 % matkoista	39 % matkoista

Kumppanit:

Hanke tullaan toteuttamaan useiden yhteistyökumppanien kanssa.

Arvioidut kustannukset:

Vantaan ratikan kustannukset ovat yhteensä noin **280 M€**

Ratikan suunnittelukustannukset ovat arviolta **20,5 M€**.

Rakentamisen kustannukset ennen 2026 elokuuta ovat arviolta noin **190 M€** ja varikon rakentamiskustannukset **67 M€**.

Laadukkaiden pyöräväylien suunnittelu- ja rakentamiskustannukset ovat **6 M€**.

Aikataulu ja välitavoitteet:

- katusuunnitelmat luovutusvalmiit 08/2022
- urakat ja rakennussuunnittelu, sopimukset 12/2023 mennessä
- rakennussuunnittelu alkaa 12/2023
- rakentaminen alkaa 06/2024

OPPIMISKESKUS – AMMATILLISEN KOULUTUKSEN SUPERKAMPUS

Toteutus ja aikataulu:

Suomalaisten osaaminen ja taidot vaativat jatkuvaa kehittämistä muuttuvassa maailmassa, sillä yritysten tarpeet ja toimintatavat ovat muutoksessa. Oppimiskeskus olisi valtakunnallisesti ainutlaatuinen **jatkuvan oppimisen ja kouluttautumisen ammatillisen koulutuksen superkampus**, joka tarjoaisi palvelualustan kouluttautujien, oppilaitosten, palveluntarjoajien ja yritysten käyttöön. Oppimiskeskus tukisi erityisesti osaamisintensiivisten yritysten työvoimankehitystarpeita.

Oppimiskeskus koostuisi Tikkurilaan sijoittuvasta, **kansallisesti ja kansainvälisesti helposti saavutettavasta kampuksesta sekä virtuaalikampuskokonaisuudesta, joka palvelee laajasti elinikäisen oppimisen tarpeita Suomessa.**

Kampukselle voidaan luontevasti linkittää kaupungin **laaja elinvoimaisuutta edistävä palvelukokonaisuus henkilö- ja yritysasiakkaille:** alustalle voidaan tuoda osia TE-, työvoima- ja kasvupalveluista, nuoriso- ja yritysohjaamotoiminnasta, maahanmuuttajien osaamis- ja neuvontapalveluista sekä elinkeino- ja kasvupalvelukokonaisuudesta.

Vaikuttavuus ja välittömät hyödyt:

Hanke toteuttaa seuraavia painopisteitä: Koulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoiminnalla Suomi takaisin kestäväen kasvun uralle; Kestäväen infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen; Työmarkkinoiden toiminta, työttömille suunnatut palvelut ja työelämän kehittäminen

Oppimiskeskus tavoittaisi vuosittain **4 600 toisen asteen tutkinto-opiskelijaa ja 5 000 ammattiin pätevöityvää aikuisopiskelijaa**. Se tarjoaisi **maahanmuuttaja-asiakkaalle joustavan mahdollisuuden täydentää tutkintoja**. Se loisi vaikuttavia kansainvälisiä kumppanuuksia ja verkostoja sekä edellytykset tulevaisuuden työpaikkakehitykselle ja osaamistason nostamiselle. **Oppimiskeskus skaalautuu kansalliseksi toiminta-alustaksi.**

Virtuaalisten opetusympäristöjen ja verkko-opetuksen uudet mallit tukevat digitaalista siirtymää ja luovat pitkän aikavälin positiivisia vaikutuksia tulevaisuuden ammatteihin kouluttautuvien asiantuntijoiden osaamisen kasvattamisessa. Opetusmuodosta riippuen koulutus voidaan toteuttaa 30–70 prosenttisesti digitaalisilla työkaluilla, **osa monimuotoisista koulutusjaksoista on mahdollista toteuttaa jopa 100 % virtuaalisissa oppimisympäristössä.**

Rakentamisen lähtökohtana on toteuttaa kampus kansainvälisten ilmastotavoitteiden mukaisesti. Hankkeessa entinen mm. lyijysulattamon teollisuusalue muuntuu modernin, kestäväen kaupunkikeskuksen ydinalueeksi, johon yhdistyy vihreä infrastruktuuri.

Kumppanit:

Neuvottelut yhteistyöstä on aloitettu sekä useiden valtakunnallisesti toimivien yksityisten ja julkisten koulutusalan kumppanikandidaattien kanssa. Tavoitteena on saada ensimmäisten kumppaneiden kanssa sopimukset yhteistyöstä vuoden 2021 aikana ja **laajentaa kumppanuusverkostoa asteittain eri opetusalan toimijoiden muodostamaksi valtakunnallisella tasolla merkittäväksi klusteriksi.**

Arvioidut kustannukset:

Kampushankkeen budjetti-arvio on 115–125 M€. Tähän sisältyy ainoastaan Vantaan kaupungin osuus. Hankekokoaisuudessa on merkittävä yksityinen rahoitusosuus.

Alustava aikataulu, ensimmäinen vaihe

Uudisrakentaminen

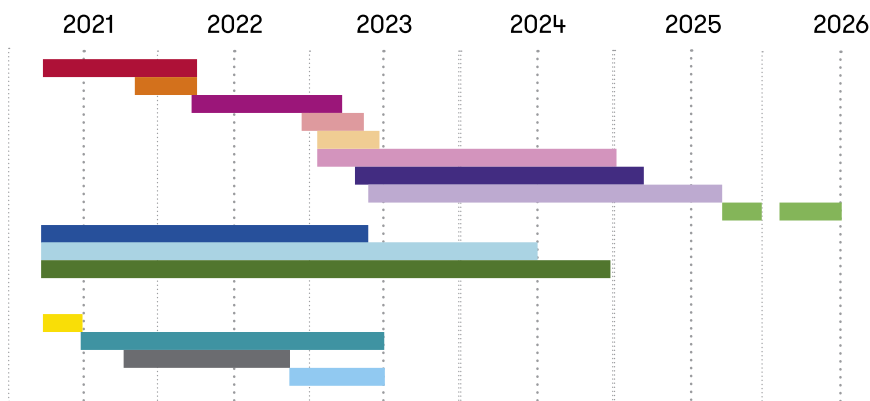
- Tarveselvitys, hankevalmistelu ja päätöksenteko 12 kk
- Suunnittelijoiden hankinta 5 kk
- Yleis- ja ehdotussuunnittelu 11 kk
- Rakennuslupaprosessi 5 kk
- Urakoitsijoiden hankinta 5 kk
- Hankintojen ja rakentamisen toteutussuunnittelu 24 kk
- Rakentamisen toteutukseen vaadittavat hankinnat 23 kk
- Rakentaminen 26–28 kk
- Kalustaminen, muutot, käyttöönotto 3 kk

Kaupunkisuunnittelu- ja kunnallistekniikka

- Kaavoitus 12 kk
- Vesi-, lämpö-, ja viemäri liittymät sekä johdot ja kaapelit.
Suunnittelu ja rakentaminen, valmis 2023 mennessä.
- Muu infrastruktuuri
Suunnittelu ja rakentaminen, rakentaminen viim. 2024 kesällä.

Kaavoituksen aikataulut

- Konsultin kilpailutus 3 kk
- Alueen kokonaissuunnittelu aika 24 kk
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja lautakuntakäsittelyt yht. 13 kk
- Valtuustokäsittely ja kaavan voimaantuloa yht. 7 kk

EHDOTUKSET NOPEIKSI ELPYMISHANKKEIKSI

KOULUJEN DIGITAALISEN YMPÄRISTÖN DIGILOIKKA – DIGIONE

Toteutus ja aikataulu:

DigiOnen tavoitteena on kehittää **koulutuksen digitaalinen palvelualue**, jossa on koottuna kaikki opettajan, oppijan, rehtorin, huoltajien ja hallinnon käyttämät tiedot, järjestelmät ja palvelut.

Hankkeen aikana tuotetaan palvelut perusopetukseen ja lukioon. Alustan suunnittelussa huomioidaan kuitenkin alustavasti jo varhaiskasvatus ja ammatillinen koulutus.

Kumppanit:

Hankkeessa on mukana viisi kaupunkia: Vantaan, Espoon, Oulun, Tampereen ja Turun kaupungit ja lisäksi Kuntien Tiera. Lisäksi tarkoitus on ottaa ensimmäiseen vaiheeseen mukaan myös 1–3 muuta kuntaa.

DigiOne -alustan rakentaminen ja sen valmistuminen luovat startupeista isoihin yrityksiin mahdollisuuden luoda, kehittää, kokeilla ja pilotoida ohjelmistoja ja sovelluksia.

DigiOne-hanke
aloitetaan 2019

Laaja oppimisen ja hallinnon järjestelmähankintaan tähtäävä hanke Vantaan kaupungin ja Business Finlandin rahoittamana.

Hankeyhteistyön
laajentaminen 2020

Viisikkokunnat Espoo, Tampere, Turku, Oulu ja Kuntien Tiera mukaan neuvotteluun. Laajaa keskustelua myös muiden koulutuksen järjestäjien ja palveluiden tuottajien kanssa.

Hanke
päättyy 2023

DigiOne-palvelualustan ja ekosysteemien omistajuus ja kehitys luovutetaan Kuntien Tieralle hankkeen päättymisen jälkeen.

Vaikuttavuus ja välittömät hyödyt:

Hanke toteuttaa seuraavia painopisteitä: Koulutus-, tutkimus- ja innovaatiotoiminnalla Suomi takaisin kestävän kasvun uralle; Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen

Nykyinen kasvatuksen ja koulutuksen järjestelmäkokonaisuus on hajanainen ja haastava käyttää. Valtion ja yli 300 koulutuksen järjestäjää toimivat kukin omilla tietojärjestelmillään.

DigiOne-hanke tukee tehokasta digitalisaatiota. Palvelualustan rakentaminen kuvaillussa laajuudessa palvelee tiedolla johtamista ja datan liikkuvuutta kaikilla koulutusasteilla laadukkaasti ja laajasti. Lisäksi hankkeen tavoitteena on luoda kansallisesti paremmat edellytykset lasten ja nuorten oppimiselle ja hyvinvoinnille sekä vähentää eriarvoistumista.

Suunnitelmana on luoda kokonaisuus, joka laajentuu valtakunnalliseksi ratkaisuksi. Tavoitteena on, että 2024 alkaen mukaan pääsevät myös muut kunnat ja koulutuksen järjestäjät ja että **2030 mennessä mukaan saadaan yli 700 000 oppijaa.**

Arvioidut kustannukset:

Business Finland osallistuu DigiOne -hankkeen rahoitukseen 5,4 miljoonalla eurolla. Vantaan kaupunki panostaa kehitystyöhön vastaavan summan, jolloin kokonaisbudjetti on yhteensä noin 11 miljoonaa euroa.

DigiOne-hankkeen laajentaminen yllä kuvaillulla tavalla vaatii EU-elpymisrahoitusta vastaavalla panoksella kuin DigiO-
nen olemassa oleva rahoitus, eli **yhteensä 10,8 miljoonaa euroa** vuosina 2021–2023.

	2021	2022	2023	Yht
Ehdotus EU-elpymisrahoitukseksi	3,6 M€	3,6 M€	3,6 M€	10,8 M€

PERHEKESKUS PALVELUNA

Toteutus ja aikataulu:

Hankerahoitus jalkauttaisi ja jatkokehittäisi 2020 valmistunutta Perhekeskus palveluna -toimintamallia vuosina 2021–2022.

Toimintamallia tarvitaan erityisesti lapsiperheiden kasvaneeseen palvelutarpeeseen, joka johtuu monikulttuuristen perheiden suuresta määrästä sekä tarpeesta ehkäistä sosioekonomista vaihtelua ja alueellista segregaatiokehitystä.

Perhekeskus palveluna on **verkostomaisen ja fyysisen perhekeskuksen yhdistelmä**. Se tarjoaa raskaana oleville, lapsille, nuorille sekä heidän perheilleen palvelujen eheän ja tarpeisiin vastaavan kokonaisuuden. Palvelu sisältää asiakaille suunnatut hyvinvointia ja terveyttä tukevat, kasvua ja kehitystä edistävät sekä varhaisen tuen ja hoidon palvelut.

Toimintamalli sisältäisi **laajan palvelun fyysiset perhekeskukset** Koivukylässä, Hakunilassa, Tikkurilassa, Myyrmäessä. Muilla suuralueilla olisi perhekeskuksen toimipisteet. Lisäksi toimintamalliin kuuluvat **avoimet kohtaamispaikat** erillään tai muiden perhekeskustilojen yhteydessä sekä **yhtenäinen sähköinen perhekeskus** ja yhtenäiset yhteydenottokanavat.

Vaikuttavuus ja välittömät hyödyt:

Hanke toteuttaa seuraavia painopisteitä: Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen; Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen

Perhekeskus sovittaa yhteen kunnan muiden lapsiperhetoimijoiden ja kolmannen sektorin palveluita sekä toimintaa. Perhekeskustoimintamallin avulla tuotetaan alueen lapsille, nuorille, lapsiperheille ja raskaana oleville yhteensovitettut **ennaltaehkäisevät ja varhaisen tuen palvelut.**

Toimintamallin avulla palvelutarjonta ja palveluiden laatu paranevat, ja oikea-aikaiset palvelut ovat helposti saavutettavissa saman katon alla. Saumaton moniammatillinen yhteistyö tukee asiakkaita. Perhekeskustoiminnalla edistetään kotoutumista, vanhemmuutta sekä lapsen kasvua ja kehitystä vieraassa kieli- ja kulttuuriympäristössä. Lisäksi malli parantaisi osaltaan asuinalueiden vetovoimaisuutta ja myönteistä kehitystä hyvien julkisten tilojen ja toimivien palveluiden kehittämisellä.

Arvioidut kustannukset:

Rakentamisen ja kalustamisen ja varustamisen kertainvestoinnit ovat budjetiltaan noin **5,7 miljoonaa euroa.**

Muut kustannukset ovat noin **1,5 miljoonaa euroa vuodessa.** Niihin kuuluu mm. avoimen kohtaamispaikkatoiminnan laajentaminen, toiminnan järjestäminen ja tilat, perhekeskustoimintamallin käynnistäminen ja jatkokehittäminen sekä moniammatillisten perhekeskustiimien perustaminen. Palvelumallissa kehitetään myös perhekeskustoimintaa tukevat digitaaliset ratkaisut asiakkaille ja ammattilaisille.

RINNALLA KULKIEN NUORISOTYÖTTÖMYYS LASKUUN

Toteutus ja aikataulu:

Rinnalla kulkien nuorisotyöttömyys laskuun -hankkeella rakennetaan uudenlainen infrastruktuuri **nuorten tukemiseen työ- ja opintopolkujen löytämisessä sekä niillä pysymisessä**. Uudenlaisessa toimintamallissa painottuu nuorisotyöllinen ote, jolla tarkoitetaan vahvaa rinnalla kulke- mista ja yksilöllistä tukea pidemmän ajanjakson ajan.

Hankkeen kohderyhmänä ovat nuoret aikuiset, jotka ovat pudonneet työ- ja opintopoluilta koronaepidemian seurauksena. Hankkeessa huomioidaan erityisesti koulupudokkaiden tavoittaminen. Nuoret tarvitsevat kokonaisvaltaista tukea pysyäkseen työ- ja koulutuspoluilla. Nuorisotyöttömyyttä ei pystytä ratkaisemaan pelkästään työllisyys- ja koulutuskeskityksellä, vaan tarvitaan kokonaisvaltaista tukea, jossa huomioidaan myös vapaa-ajan ja vertaisten merkitys sekä nuorten elämänhallinnan haasteet.

Hanke toteutuisi ajalla 2021–2024.

Vaikuttavuus ja välittömät hyödyt:

Hanke toteuttaa seuraavia painopisteitä: Työmarkkinoiden toiminta, työttömille suunnatut palvelut ja työelämän kehittäminen

Koronan vaikutukset Vantaan nuorisotyöttömyyteen ovat olleet valtavat. Kun helmikuussa 2020 vantaalaisia alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 1 095, sama luku heinäkuussa 2020 oli 2 947. **Erityisesti koronaepidemia on vaikuttanut juuri nuorten työllisyyteen.** Aiemmista kriiseistä tiedetään, että ne vaikuttavat erityisellä tavalla nuoreen ikäluokkaan, jonka tulotaso, sosiaalinen hyvinvointi ja tätä kautta myös osallisuus voivat jäädä pysyvästi muita alhaisemmaksi.

Rinnalla kulkien -hankkeella Vantaan nuorisotyöttömyys putoaisi lisäresurssilla, yksilöllisellä tuella ja monialaisella yhteistyöllä vähintään samalle tasolle kuin se oli ennen koronaa helmikuussa 2020. **Yksilöllisesti tuettuja nuoria olisi prosessissa vuosittain n. 250.**

Nuorten hyvinvointia tukemalla nuoret löytävät palveluihin ja myös pysyvät työ- ja opintopoluilla. Rinnallakulkija varmistaa katkeamattomat toimenpiteet. Hankkeessa luodaan toimintamalleja nuoren yksilöllisen polun vahvistamiseen yhteistyössä eri hallinnonalojen, oppilaitosten, työelämän sekä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa.

Digitaalisuus näkyy datan hyödyntämisessä hankkeen eri vaiheissa, kuten mallintamisessa, kohderyhmän tavoittamisessa ja vaikuttavuuden arvioinnissa.

Kumppanit:

Toimintamallia voidaan kehittää myös pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteistyönä, jolloin päästäisiin hyödyntämään laajempaa osaamista ja tekemään yhteistä vaikuttavuuden arvioinnin tutkimusta.

Arvioidut kustannukset:

Hankkeen kustannukset ovat noin 900 000 euroa vuodessa.

